

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА І УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

Ступінь освіти	бакалавр
Спеціальність	121 Інженерія програмного забезпечення
Освітня програма	Інженерія програмного забезпечення
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС
Тривалість викладання	8 семестр (15 чверть)
Заняття:	
лекції:	2 години на тиждень
практичні заняття:	1 година на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
Кафедра, що викладає

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6235>

Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Консультації:

за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації

MS Teams, електронна пошта

Інформація про викладачів:

Шаповал Вадим Анатолійович (лекції)

доцент, канд. екон. наук, доцент

Персональна сторінка

<https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/shapoval/shapoval.php>

E-mail:

shapoval.v.a@nmu.one

Літвінов Юрій Ігоревич (практичні заняття)

доцент, канд. техн. наук, доцент

Персональна сторінка

<https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/litvinov/litvinov.php>

E-mail:

litvinov.yu.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Опанування дисципліни «Економіка і управління підприємством» пов'язано з наступним: ідентифікацією підприємства як суб'єкта підприємницької діяльності; опануванням сутності управлінської діяльності за її процесами (планування, організація, мотивація, контроль, прийняття рішень,

комунікації); розумінням процесів матеріально-технічного та кадрового забезпечення діяльності підприємства; розрахунком та структуризацією витрат підприємства на виробництво продукції або надання послуг/сервісів; визначенням фінансових результатів та ефективності діяльності підприємства, інвестиційної привабливості проектних рішень.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти компетентностей з управління підприємством на основі розуміння його економічної системи.

Завдання курсу:

- формування комплексу знань з формування та функціонування економічної системи підприємства;
- набуття компетентностей приймати управлінські рішення стосовно бізнес-проектів підприємства.

3. Дисциплінарні результати навчання

1. Розуміти сутність економіки та підприємництва, видове різноманіття підприємств та процеси їх створення.

2. Використовувати методологію прогнозування, управління та проектування процесів в макроекономічних, технічних, технологічних і фінансових об'єктах.

3. Володіти навичками управління життєвим циклом продуктів і сервісів відповідно до вимог і обмежень замовника, вміти розробляти проектну документацію (техніко-економічне обґрунтування, бізнес-план, угоду, договір, контракт).

4. Аналізувати вплив управлінських рішень на економічну систему підприємства, здійснювати економічну оцінку основних елементів процесу управління основними засобами підприємства.

5. Планувати заходи підприємства, спрямовані на формуванням його людських ресурсів.

6. Визначати витрати підприємства, пов'язані із оплатою праці та виплатою компенсаційних платежів персоналу підприємства.

7. Ідентифікувати різні групи витрат підприємства, розраховувати та аналізувати собівартість розробки програмного продукту.

8. Оцінювати економічні результати діяльності підприємства та ефективність проектних рішень.

9. Вміти проводити розрахунок економічної ефективності програмних систем.

Дисциплінарні результати навчання сформовано на основі ПР освітньо-професійної програми «Інженерія програмного забезпечення» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (ПР 24).

4. Структура курсу

	Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
	ЛЕКЦІЇ	50
1	<p>1. Управління підприємством в ринковій економіці.</p> <p>1.1. Сутність поняття економіки та економічної системи. Основи реалізації господарської та підприємницької діяльності: ознаки; суб'єкти; свободи та принципи.</p> <p>1.2. Види підприємств та їх об'єднань. Юридична та фізична особа. Основні правові форми підприємницької діяльності. Реєстрація бізнесу: процедури та документи.</p> <p>1.3. Підприємство як відкрита система: зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства; основні види ризиків в діяльності підприємства.</p>	
2	<p>2. Основи управління підприємством.</p> <p>2.1. Об'єкт та суб'єкти управління. Підходи до управління: ситуаційний; системний; процесний.</p> <p>2.2. Процес прийняття управлінських рішень. Процес комунікації в управлінні.</p> <p>2.3. Планування як функція управління.</p> <p>2.4. Організація як функція управління.</p> <p>2.5. Мотивація як функція управління.</p> <p>2.6. Контроль як функція управління.</p>	
3	<p>3. Основні засоби підприємства.</p> <p>3.1. Економічна сутність та класифікація основних засобів.</p> <p>3.2. Організація обліку та оцінка основних засобів.</p> <p>3.3. Знос та амортизація основних засобів.</p> <p>3.4. Показники ефективності використання основних засобів.</p> <p>3.5. Підвищення ефективності використання основних засобів.</p>	
4	<p>4. Оборотні засоби підприємства.</p> <p>4.1. Економічна сутність та склад оборотних засобів підприємства. Джерела формування оборотних засобів.</p> <p>4.2. Кругообіг оборотних засобів підприємства: стадії обігу та трансформація засобів.</p> <p>4.3. Нормування оборотних засобів підприємства.</p> <p>4.4. Показники ефективності використання та шляхи покращення використання оборотних засобів.</p>	
	<i>Контрольна робота 1</i>	25
5	<p>5. Персонал підприємства</p> <p>5.1. Ринок праці: модель ринку; зайнятість та безробіття; теорія людського капіталу.</p> <p>5.2. Персонал підприємства: сутність поняття, склад та структура; кадрові стратегії.</p>	

	5.3. Нормування праці та якісно-кількісне планування персоналу на підприємстві. 5.4. Продуктивність праці персоналу; виробіток; трудомісткість.	
6	6. Оплата праці на підприємстві 6.1. Поняття та види заробітної плати. Компенсаційні платежі. 6.2. Принципи формування заробітної плати. 6.3. Форми та системи оплати праці. 6.4. Соціальне страхування персоналу.	
7	7. Витрати виробництва та собівартість програмної розробки. 7.1. Поняття та класифікація витрат підприємства. 7.2. Собівартість програмної розробки. 7.3. Калькулювання собівартості програмної розробки. 7.4. Управління собівартістю: економія витрат; ефект масштабу; ефект досвіду.	
8	8. Економічні результати діяльності підприємства та ефективність проектних рішень. 8.1. Формування ціноутворення програмної розробки. 8.2. Доходи та прибуток підприємства. Точка беззбитковості. 8.3. Рентабельність програмної розробки. 8.4. Ефективність проектних рішень: економічний ефект та ефективність; інвестиційна привабливість.	
<i>Контрольна робота 2</i>		25
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ		50
1	Аналіз пропозиції підприємств. Порівняння основних організаційно-правових форм господарювання.	6
2	Аналіз кейсів з підприємницької діяльності: траєкторії розвитку підприємств.	6
3	Оцінка ефективності використання основних засобів підприємства.	6
4	Оцінка ефективності використання оборотних засобів підприємства.	6
5	Планування чисельності персоналу підприємства.	6
6	Розрахунок фонду оплати праці на підприємстві.	6
7	Розрахунок собівартості та визначення ціни розробленого програмного забезпечення.	6
8	Оцінка економічних результатів діяльності підприємства.	8
<i>Загальна кількість балів</i>		100

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: мультимедійні та комп'ютерні пристрої.
Засоби дистанційної освіти: Moodle, MS Teams. Пакети приладних програм: MS Office.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74 – 89	добре
60 – 73	задовільно
0 – 59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та практичних робіт складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності (дві контрольні роботи кожна з яких оцінюється максимально у 25 балів) та оцінок за виконання практичних робіт (8 робіт сумарною оцінкою 50 балів).

Отримані бали за контрольні роботи та практичні завдання додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі письмового диференційного заліку, білети для підсумкового контролю включають 50 тестових запитань вагою в 2 бали кожне.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <https://cutt.ly/IBesJEc>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту. Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом. Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

7.5 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8 Рекомендовані джерела інформації

1. Економіка підприємства / Л.Л. Лазебник, В.В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарєва та ін.; за заг. ред. Л.Л. Лазебник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 426.

2. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

3. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2021. URL: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-12/Економіка_електронний%20підручник%20%281%29.pdf

4. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с. URL: <http://surl.li/hsegx>

5. Економіка і бізнес: підручник. за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с. https://fmab.khadi.kharkov.ua/fileadmin/F-FUB/Економіки_і_підприємництва/ek_predpriyatiy/posobiya_pdf/Економіка_і_бізнес_2021.pdf

6. Менеджмент: підручник / Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/46199/1/MenedjmentPD_B5_1.11.22.pdf

7. Вишковська С. Як ІТ-індустрія розвиває інші галузі економіки у 2022 році, а також про те, який відсоток українців працює в ІТ та чого чекати у 2023 р. 12.12.2022. URL: <https://finance.ua/ua/goodtoknow/jak-it-industrija-rozvyvay-inshi-galuzi-ekonomiky>

8. Як трансформується український ІТ-сектор? Економіка під час війни. Березень 2023. Центр економічної стратегії. 29 Березня 2023. URL: <https://ces.org.ua/review-of-the-economy-in-march-2023/>

9. Мережева економіка ІТ-компаній, як ключ до незламності бізнесу. Історії Insoft Global та ErgoServ. 04.12.2023. Громадська спілка Kharkiv IT Cluster. URL: <https://drukarnia.com.ua/articles/merezheva-ekonomika-it-kompanii-yak-klyuch-do-nezlamnosti-biznesu-istoriyi-insoft-global-ta-ergoserv-tbA2I?mode=login>

10. Дія.City – унікальний правовий та податковий простір для ІТ-компаній в Україні. URL: <https://city.diia.gov.ua/>

11 Шаповал В. А., Літвінов Ю. І. Стратегічне управління стартапами в контексті місцевого економічного розвитку. Економічний вісник НТУ «Дніпровська політехніка», 2023 №2 (82), 176-185. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/82.176>